

ዳኞች:1.ዳኝ መላኩ

- 2. ተፈሪ ገብሩ
- 3. ቀነዓ ቂጣታ
- 4. ተሾመ ሸፈራው
- 5. ፀሐይ መንክር

አመልካች:-.....ምስኪ ኢንዱስትሪዎች ኃ/የተ/የግ/ማህበር-ጠበቃ አቶ አለሙ ገበየሁ ቀርቦዋል

ተጠሪ:-.....ቤካስ ኬሚካልስ ኃ/የተ/የግ/ማህበር -ነ/ፈ.ጅ አቶ አድነው ደቻላ ቀርቦዋል ይህ መዝገብ የተቀጠረው ለምርመራ ሲሆን ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍርድ

ይህ የሰበር ጉዳይ ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር የሚመለከት ሲሆን ለችሎቱ ሊቀርብ የቻለው የአሁን አመልካች የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት በመ.ቁ.120677 በ28/7/2008 ዓ.ም የሰጠው ወሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ስለሆነ እንዲታረምልኝ በማለት ያቀረበውን አቤቱታ መርምሮ ለመወሰን ነው።

የጉዳዩ መነሻ ሲታይ በንግድ ወድድርና የሽማግሌ ጥበቃ ባለስልጣን የዳኝነት ችሎት የአሁን ተጠሪ ከላሽ፣ አመልካች ደግሞ ተከላሽ ሲሆን፣ተጠሪ ባቀረበው ክስ ተጠሪ የፈላሽና ክሬም ዲተርጀንቶችንና ሳሙናዎችን በማምረት ለ18 ዓመታት ሲሸጥ የቆየ ሲሆን፣ተጠሪ ከሚያመርተውና ብራይት ቤክስ ከሚለው ምርት ጋር ተመሳሳይ በሆነ ቢጫ ቀለም ባለው ጀሪካንና ቤስት ብራይት ብሎ አምርቶ ለገበያ እያቀረበ ስለሆነ ይህ ደግሞ በአዋጅ ቁጥር 813/2006 አንቀጽ 8 መሰረት ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር በመፈጸም የተጠሪን ጥቅም በመጉዳቱ፣አመልካች በፈጸመው ድርጊት የገንዘብ ቅጣት እንዲወሰንበት፣አመልካች ብራይት ቤካስ ጋር ከሚመሳሰለው ቤስት ብራይት በቢጫ ቀለም ጀሪካን ምስል መጠቀሙ ሕገ ወጥ ነው እንዲባልልን ፣አመልካች በማምረት በገበያ ላይ የተሰራጩት ምርቶች እንዲሰበሰቡ እና በዚህ ክርክር የወጣው ወጪና ኪሳራ እንዲጠበቅልን በማለት ከሷል።

የአሁን አመልካች ባቀረበው መልስ ተጠሪ የብራይት ቤካስ እና የቢጫ ጀሪካን ንግድ ምልክት ባለቤት ነኝ ማለቱ ሕጋዊ አይደለም፤ ብራይት የሚለው ቃል ገላጭና የጋራ መጠቀሚያ እንጂ በአንድ ግለሰብ በብቸኝነት በንግድ ምልክትነት ሊመዘገብ የሚገባ አይደለም፤ በጀሪካን ላይ ያለው የቢጫ ቀለም የንግድ ምልክት ባለቤት ነኝ በማለት ያቀረበው ክርክር ተቀባይነት የለውም ፤ ለተጠሪ የተሰጠው የጀሪካን ቀለም ዓይነት ቢጫና አረንጓዴ እንጂ በሙሉ ቢጫ ቀለም አይደለም፤ ተጠሪ የንግድ ምልክት መብት አለው ቢባል እንኳን የአመልካችና የተጠሪ የንግድ ምልክቶች ፍጹም የተለያዩ ናቸው፤ ሁለቱም የንግድ ምልክቶች የተለያዩ ስለሆኑ ሽማቾቹን የሚያደናግር አይደለም በማለት ተከራክሯል።

ከዚህ በኋላ የዳኝነት ችሎቱ ጉዳዩን በመመርመር የሰጠው ወሳኔ አመልካች የግራቀኛቸው የምርት ማሸጊያ ጀሪካን ዲዛይኖች እና የቀለም ወህድ ሽማቾችን የሚያደናግርና ተጽዕኖ የሚፈጥር፤ የማይለያዩ እና ተመሳሳይነታቸው የሚጎላ በመሆኑ በንግድ ወድድርና ሽማቾች ጥበቃ አዋጅ ቁጥር አንቀጽ 8 /2፣ ሀ/ ሥር ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር ነው፤ አመልካች ሽማቾችን የሚያደናግር እና ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር መፈጸሙ ስለተረጋገጠ በአዋጁ አንቀጽ 32 መሰረት አስተዳደራዊ እርምጃ እና አስተዳደራዊ ቅጣት መወሰን ተገቢ ነው። አመልካች ይህን ምርት ለገበያ ማቅረብ እንዲያቆም፤ አመልካች በፈጸመው ያልተገባ የንግድ ወድድር በአዋጁ አንቀጽ 42 /3/ መሰረት ምርቱን አምርቶ ወደ ገበያ ካቀረበበት ጊዜ ጀምሮ በሰራባቸው አጠቃላይ ጊዜያት ወስጥ ከሽያጭ ገቢ 5% እንዲቀጣ በማለት በአብላጫ ድምጽ ወስኗል።

የአሁን አመልካች በዚህ ወሳኔ ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለፌዴራል የንግድ ወድድር የሽማቾች ጥያቄ ይግባኝ ሰሚ አስተዳደራዊ ፍ/ቤት ያቀረበ ሲሆን ፍ/ቤቱ ግራቀኛቸውን በማከራከር በሰጠው ወሳኔ አመልካች በተጠሪ ላይ የፈጸመው ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር አለ ለማለት የሚያስችል ነገር ስለሌለ የሥር ወሳኔ ተሸራራ በማለት ወስኗል።

የአሁን ተጠሪ በዚህ ወሳኔ ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ያቀረበ ሲሆን ፍ/ቤቱ ግራ ቀኛቸውን በማከራከር በሰጠው ወሳኔ አመልካች ከኢትዮጵያ አዕምሯዊ ንብረት ጽ/ቤት ጥበቃ የተደረገለት ቤስት በረኪና ሲሆን ተጠሪ ደግሞ ብራይት ቤካስ የሚል ነው፤ አመልካች ግን ይህን የንግድ ምልክት በመተወ ቤስት ብራይት በማለት ከተጠሪ ጋር ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር ወስጥ በመግባት ሽማቾችን ሕዝብ የማደናገር ተግባር መፈጸሙ የተረጋገጠ ስለሆነ የይግባኝ ሰሚ

አስተዳደራዊ ፍ/ቤት ወሳኔ በመሻር የፌዴራል የንግድ ወድድርና የሽማግሌ ጥበቃ ባለስልጣን የዳኝነት ችሎት የሰጠውን ወሳኔ በማጽናት ወስኗል። የአሁን የሰበር አቤቱታ የቀረበው ይህን ወሳኔ በመቃወም ለማስለወጥ ነው።

የአሁን አመልካች ግንቦት 15 ቀን 2008 ዓ.ም የተጻፈ ስምንት ገጽ አቤቱታ አቅርቧል። የአቤቱታው ይዘት በአጭሩ፡-የአሁን አመልካች በተጠሪ ላይ የፈጸመው ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር ድርጊት በሌለበት እና በዚህ ረገድ ዐ/ሕግ ክስ ባላቀረበበት በቅጣት መልክ ከሽያጭ ገቢው 5% እንዲቀጣ የተሰጠው ወሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት ስለሆነ የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ወሳኔ ተሸሮ የፌዴራል የንግድ ወድድርና የሽማግሌ ጥበቃ ባለስልጣን ይግባኝ ሰሚ ችሎት የሰጠው ወሳኔ እንዲጸናልን በማለት በዝርዝር አመልክቷል።

የሰበር አጣሪ ችሎት ጉዳዩን በማየት ፣ የሥር ፍ/ቤት የካሳ መጠን ሳይጣራ 5% ካሳ ይክፈል ያለበት አግባብነት፣ ለመመርመር ሲባል አቤቱታው ያስቀርባል በማለት ተጠሪ መልስ እንዲያቀርብ በታዘዘው መሰረት ታህሳስ 13 ቀን 2009 ዓ.ም የተጻፈ ስምንት ገጽ መልስ አቅርቧል። የመልሱም ይዘት በአጭሩ፡-የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የሰጠው ወሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ያልተፈጸመበት ስለሆነ እንዲጸናልን ወጪና ኪሳራ የመጠየቅ መብት እንዲጠበቅልን በማለት በዝርዝር ተከራክሯል። የአሁን አመልካች የሰበር አቤቱታውን በማጠናከር የመልስ መልስ አቅርቧል።

የጉዳዩ አመጣጥ ከላይ የተመለከተው ሲሆን ይህ ችሎት የግራ ቀኛቸውን ክርክር ለሰበር አቤቱታ መነሻ ከሆነው ወሳኔ እና አግባብነት ካላቸው የሕግ ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ እንዲሁም አቤቱታው ያስቀርባል ሲባል ከተያዘው ጭብጥ አንጻር እንደሚከተለው መርምሮታል። እንደመረመርነው የአሁን አመልካች ከኢትዮጵያ አእምሯዊ ንብረት ጥበቃ ጽ/ቤት ጥበቃ የተሰጠው የንግድ ምልክት «ቤስት በረኪና» እንደሆነ፣ ለተጠሪ የተሰጠው የንግድ ምልክት ደግሞ «ብራይት ቤካስ» የሚል እንደሆነ የሥር ወሳኔ ያሳያል። የአሁን ተጠሪ ስልጣን ባለው አካል ይህን «ብራይት ቤካስ» /BRIGHT BEKAS/ የሚለው የንግድ ምልክት ጥበቃ የተሰጠው ሲሆን አመልካች ግን ስልጣን ባለው ሳያስመዘገብ ወይም ስልጣን ባለው ዘንድ ባላስመዘገበ «ቤስት ብራይት» /BEST BRIGHT/ የሚል ምልክት በመጠቀም ምርቶቹን ለገበያ ማቅረብ ተገቢ ያልሆነ የንግድ

ወድድር መፈጸሙን እና ሽማቹን ማህበረሰብ የሚያደናግር እንደሆነ በሥር የዳኝነት አካላት የቀረበው የሰነድ ማስረጃ እንደሚያረጋግጥ የሥር ወሳኔ ያመለክታል።

በሌላ በኩል የአሁን አመልካች ምርቶቹን በማሸግ ለገበያ የሚያቀርብባቸው የጀሪካን ዲዛይኖች እና የቀለም ወህድ በቀላሉ የማይለያይ እና ተመሳሳይነታቸው የሚጎላ በመሆናቸው ሽማቹን የሚያደናግርና ተጽዕኖ የሚፈጥር ይህ ደግሞ ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር መፈጸሙን የሚያረጋግጥ እንደሆነ በሥር የዳኝነት አካል የተረጋገጠ ፍሬ ነገር ነው። ስለሆነም ከላይ በተመለከቱት ምክንያቶች የአሁን አመልካች የንግድ ወድድርና የሽማቹ ጥበቃ አዋጅ ቁጥር 813/2006 አንቀጽ 8 በመተላለፍ በተጠሪ ላይ ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር ተግባር መፈጸሙን የሥር የዳኝነት አካላት በማረጋገጥ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 32 መሰረት ተገቢ እርምጃ ሊወሰንበት እንደሚገባ አረጋግጧል። ይህ ችሎት ደግሞ በአዋጅ ቁጥር 25/1988 አንቀጽ 10 መሰረት መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመባቸውን የመጨረሻ ወሳኔዎችን ከማረም ባለፈ ፍሬ ነገር የማጣራትና ማስረጃ የመመዘን ስልጣን ስለሌለው፣ በዚህ ምክንያት የሥር የዳኝነት አካላት ያረጋገጡትን ፍሬ ነገር መቀበል አስፈላጊ ነው። በመሆኑም የአሁን አመልካች ሽማቹን የሚያደናግር እና ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር ተግባር በተጠሪ ላይ መፈጸሙን በሥር የዳኝነት አካላት የተረጋገጠውን ይህ ችሎትም ተቀብሎታል። ስለዚህ ይህ ችሎት በዚህ ረገድ አመልካች ያቀረበውን ቅሬታ አልተቀበለም።

ሌላው መታየት ያለበት ጉዳይ የሥር የዳኝነት አካላት የአሁን አመልካች የአዋጅ ቁጥር 813/2006 አንቀጽ 8 /2፣ ሀ/ በመተላለፍ ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር መፈጸሙን ያረጋገጡ ቢሆንም አስተዳደራዊ ቅጣት መወሰናቸው ተገቢ ነው ወይስ አይደለም? የሚለው ነጥብ ነው። የፌዴራል የንግድ ወድድርና የሽማቹ ጥበቃ ባለስልጣን የዳኝነት ችሎት የአሁን አመልካች ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር መፈጸሙ ተረጋግጧል በማለት በአዋጁ አንቀጽ 42 /3/ መሰረት ምርቱን አምርቶ ለገበያ ካቀረበበት ጊዜ ጀምሮ ከሽያጭ ገቢው 5% እንዲቀጣ መወሰኑን የሥር ወሳኔ ግልባጭ ያሳያል። የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎትም ጉዳዩን በይግባኝ በማየት ግራ ቀኝቸውን በማከራከር በሰጠው ወሳኔ ይህን የሥር የዳኝነት አካል የወሳኔ ክፍል ሳያርም ማጽናቱን የሥር ወሳኔ ያመለክታል። በዚህ ረገድ የንግድ ወድድርና የሽማቹ ጥበቃ አዋጅ ቁጥር 813/2006 አንቀጽ 37 መሰረት ክስ የማቅረብ ስልጣን ያለው አካል ማየቱ አስፈላጊ ነው። በዚህ ድንጋጌ ንዑስ አንቀጽ 1 መሰረት በባለስልጣኑ የዳኝነት ችሎት አስተዳደራዊ

እርምጃ እንዲወስድና አስተዳደራዊ ቅጣት እንዲጣል ክስ ሊያቀርብ የሚችለው የባለስልጣኑ ዓቃቤ ሕግ መሆኑን ያስገነዝባል። በመሆኑም በዚህ ጉዳይ የአስተዳደራዊ ቅጣትን ለማስቀጣት ክስ ማቅረብ ያለበት ዐቃቤ ሕግ ነው እንጂ የአሁን ተጠሪ ዳኝነት የሚጠይቅበት እና በዚህም ጥያቄ መነሻነት በአመልካች ላይ አስተዳደራዊ ቅጣት የሚወሰንበት አግባብ የለም። ስለሆነም በዚህ ጉዳይ የባለስልጣኑ ዐ/ሕግ ያቀረበው ክስ በሌለበት አመልካች ለፈጸመው ተገቢ ያልሆነ የንግድ ወድድር ተግባር አስተዳደራዊ ቅጣት እንዲወሰንበት በሕግ ስልጣን የተሰጠው ተገቢ የሆነ አካል ክስ ባላቀረበበት ከላይ የተጠቀሱት የዳኝነት አካላት የተጠሪን ጥያቄ ተቀበለው አስተዳደራዊ ቅጣት መወሰናቸው ከአዋጁ ዓላማ ውጭ ስለሆነ መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ የሚከተለው ተወስኗል።

ዉሳኔ

1. የፌዴራል የንግድ ወድድርና የሽማግሌ ጥበቃ ባለስልጣን የዳኝነት ችሎት በመ.ቁ.00041 በ7/1/2008 ዓ.ም የሰጠው ዉሳኔ እና የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ.120677 በ28/7/2008 ዓ.ም የሰጠው ዉሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት ስለሆነ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.348 /1/ መሰረት ተሸሽሏል።
2. የፌዴራል የንግድ ወድድር የሽማግሌ ጥያቄ ይግባኝ ሰሚ አስተዳደራዊ ፍ/ቤት በመ.ቁ.00007 በ17/3/2008 ዓ.ም የሰጠው ዉሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት ስለሆነ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.348 /1/ መሰረት ተሸሯል።
3. የፌዴራል የንግድ ወድድርና የሽማግሌ ጥበቃ ባለስልጣን የዳኝነት ችሎት እና የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት አመልካች ከሽያጭ ገቢው 5% አስተዳደራዊ ቅጣት እንዲቀጣ የሰጡት የዉሳኔ ክፍል ተሸሯል። ነገር ግን እነዚህ የዳኝነት አካላት የወሰኑት ሌላው የዉሳኔ ክፍል ጸንቷል።
4. የዚህ ዉሳኔ ግልባጭ ለሥር ፍ/ቤቶች ይድረስ።
5. ግራ ቀኛቸው በዚህ ችሎት የደረሰባቸውን ወጪና ኪሳራ የየራሳቸው ይቻሉ።
6. በ2/9/2009 ዓ.ም የተሰጠው የአፈጻጸም እግድ በዚህ ዉሳኔ ተነስቷል። ይጻፍ።

መዝገቡ ተዘግቷል።

የማይነብብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።